Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Lausunto

10.11.2021

VN/589/2021
VN/589/2021-MMM-65

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto uusiutuvan energian direktiiviehdotusta koskevasta valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle U 59/2021 vp

Maa- ja metsätalousministeriön näkökulmasta uusiutuvan energian direktiiviin tehdyissä muutoksista merkittävimpiä ovat metsäbiomassan kestävyyskriteereihin esitetyt muutokset. Maa- ja metsätalousministeriö pitää valtioneuvoston kirjelmässä (U 59/2021 vp) esitettyä Suomen kantaa pääsääntöisesti hyvin laadittuna ja nostaa esiin erityisesti seuraavia näkökohtia:

Metsäbiomassojen osalta maa- ja metsätalousministeriö pitää hyvänä voimassa olevaan direktiiviin (RED II) sisältyvää **riskiperusteista tarkastelutapaa** (risk-based approach). Vastaavasti pidämme tärkeänä, että riskiperusteinen tarkastelu säilyy metsäbiomassojen kestävyyden arvioinnin pääelementtinä myös uudessa RED III-direktiivissä (artikla 29). Riskiperusteisen tarkastelutavan keskeinen ominaisuus on jäsenvaltioiden mahdollisuus käyttää kestävyyden osoittamisessa maatason lainsäädäntöä ja järjestelmiä, kuten kansallista metsälakia, ympäristölainsäädäntöä ja esimerkiksi metsien inventointia. Tällöin voidaan huomioida kansallisesti kestävän metsätalouden erityispiirteet ja vastaavasti varmistaa kussakin maassa olosuhteiden mukaan tärkeimmät ja toisaalta riittävän yksityiskohtaiset metsänhoidon vaatimukset. Riskiperusteisen tarkastelutavan etu on myös, että energiakäyttöön päätyvien jakeiden valvonta ja seuranta voidaan toteuttaa tehokkaasti osana muuta kestävään metsänhoitoon ja metsälainsäädäntöön liittyvää hallintoa ja valvontaa. Maa- ja metsätalousministeriö myös huomauttaa, että tätä komission, jäsenmaiden ja sidosryhmien kesken hyvässä yhteistyössä aikanaan kehitettyä riskiperusteista tarkastelutapaa on käytetty esimerkkinä hyvästä säätelytavasta ja siihen on jäsenmaiden toimesta viitattu muidenkin EU-aloitteiden valmistelun, kuten taksonomian, yhteydessä.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että direktiiviehdotuksessa **riskiperusteisen tarkastelutavan IV-kohtaan** lisätyt kohdat sopivat luonteeltaan huonosti ko. riskiperusteiseen tarkastelutapaan. Kun otetaan huomioon vaatimukset siitä, miten yksittäisten maiden edellytetään täyttävän riskiperusteisen tarkastelutavan vaatimukset, kohtaan IV-tehtyjen lisäysten yksityiskohtaisuutta ei voida pitää perusteltuna. Ehdotetussa muodossa lisäykset edellyttäisivät erittäin todennäköisesti kansallisten metsälainsäädännön muuttamista jäsenmaissa. Vastaavia muutoksia edellytettäisiin myös kolmansissa maissa, jotta ne täyttäisivät maatason tarkastelun. Tästä näkökulmasta IV-kohtaan tehtyjä muutosehdotuksia ei tule esitetyssä muodossa hyväksyä, vaan U-kirjeessä todetun mukaisesti keinojen tulisi olla korkeintaan esimerkinomaisia.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Maa- ja metsätalousministeriö				
PL 30 00023 Valtioneuvosto	Hallituskatu 3 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.mmm@gov.fi

Direktiiviehdotuksessa esitetään, että **tietyiltä kielletyiltä alueilta eli nk. no go-alueilta tulevat metsäbiomassaerät rajattaisiin kestämättömiksi energiantuotannossa**. U-kirjeessä todetun mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että tämä on lisäinen vaatimus voimassaolevaan riskiperusteiseen tarkastelutapaan nähden. Käytännössä on kyse siitä, että nykyisen kansalliseen metsälainsäädäntöön ja seurantajärjestelmiin nojautuvan tarkastelun päälle lisättäisiin **eräkohtaisesti tarkasteltavia seikkoja**. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että on perusteltua ehkäistä globaalia metsäkatoa, minimoida esimerkiksi ikimetsistä (primary forests) korjattavan biomassan päätymistä energiantuotantoon ja ehkäistä luonnontilaisten kosteikkojen ja soiden (wetlands, peatlands) kuivattamista. Tulisi kuitenkin huolellisesti arvioida, onko vain energiakäyttöön päätyvien jakeiden no go-alueisiin perustuvan eräkohtaisen tarkastelun lisääminen aidosti vaikuttava keino.

Jos esitettyjä no go- alueita tarkastellaan nykyisillä määritelmillä, vaikuttaisi niiden pinta-ala olevan Suomessa maltillinen. Asiaan liittyy kuitenkin riski määritelmien muuttumisesta tulevaisuudessa. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön korostaa, että kaikissa kestävyystarkasteluihin tehtävissä muutoksissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, että muutokset eivät lisäisi kohtuuttomasti toiminnanharjoittajien hallinnollista taakkaa. Hallinnollinen taakka lisääntyy väistämättä, jos voimassaolevan riskiperusteisen tarkastelun päälle lisätään eräkohtaisesti tarkasteltavia tietoja esimerkiksi yksittäisten metsähake-erien alkuperästä.

Direktiiviehdotuksessa on ehdotettu kiinteitä biomassapolttoaineita käyttävien **laitosten kokonaislämpötehorajan alentamista 20 MW:sta 5 MW:iin.** Maa- ja metsätalousministeriö yhtyy U-kirjeen kantaan, että Suomi voi hyväksyä kokonaislämpötehorajan alentamisen. Korostamme kuitenkin, että pienten toimijoiden hallinnollista taakkaa on syytä keventää, jos kriteerien todentaminen laajenee koskemaan alle 20 MW:n laitoksia.

Maa- ja metsätalousministeriö suhtautuu kriittisesti siihen, että **kasvihuonekaasupäästövähennystä** koskevaa kriteeriä kiristettäisiin takautuvasti eli ulotettaisiin myös jo toiminnassa oleviin laitoksiin. Kuten U-kirjeessä todetaan, korostamme bioenergiaan tehtyjen investointien suojaamista. Lähtökohtaisesti tämän kaltaisia muutoksia ei tulisi tehdä takautuvasti, eikä niillä saisi vaikuttaa kohtuuttomasti olemassa olevien laitoksien toimintaan.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä puun ohjautumista korkeimman jalostusarvon käyttöön (kaskadiperiaate), kuten myös sitä, että jalostuskelpoista puuta ei ohjata tukipolitiikalla energian tuotantoon tai muuten vääristetä puumarkkinoita tukipolitiikalla. Koska teollisuuden rakenne, metsänhoidon käytännöt, kunkin maan olosuhteisiin sopivat puulajit ja asetut mitta- ja laatuvaatimukset sekä käyttötarkoitukset vaihtelevat jo EU:n jäsenmaiden välillä huomattavasti, toimivan kaskadikäyttöä koskevan EU-lainsäädännön laatiminen olisi erittäin haastavaa. Pahimmillaan kaskadivaatimukset voisivat johtaa myös erilaisten kiinteiden puupolttoaineiden kuten kuoren, sahanpurun, teollisuuden tähdehakkeen, hakkuutähteiden, pieniläpimittaisen puun käytön tarpeettomaan rajaamiseen tai muuten epätarkoituksenmukaiseen lisäsääntelyyn. Tämän pohjalta maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että Suomen tulisi vastustaa **kaskadiperiaatetta koskevan lainsäädännön laatimista** (artikla 3). Direktiiviehdotus sisältää myös säädösvallan siirron komissiolle ja maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan säädösvallan siirtoon tulee suhtautua erittäin kriittisesti.

Määritelmiin (artikla 2) on sisällytetty uusia määritelmiä erityisesti metsäbiomassojen ja metsien osalta. Määritelmät on lisätty esimerkiksi korkealaatuiselle ainespuulle sekä riskiperusteiseen tarkastelutavan muutoksiin liittyen plantaasimetsille ja istutusmetsille. Yleisperiaatteena maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että mikäli energialainsäädännössä esitettäisiin määritelmiä erilaisille metsille, niiden tulee olla lähtökohtaisesti yhdenmukaisia metsäalalla käytettyjen vakiintuneiden määritelmien, kuten FAO:n tai Forest Europen määritelmien kanssa.

Maatalouden biomassojen energiakäyttöön liittyvien sääntöjen osalta uusi direktiiviehdotus ei tuo mitään merkittäviä muutoksia Suomessa oleviin käytäntöihin verrattuna. Biokaasun ja metaanin liikennekäytössä otetaan käyttöön uusi, kaasun virtausnopeuteen perustuva mittaustapa. Alustavien arvioiden mukaan se ei kuitenkaan muuta sovellettavia raja-arvoja, vaan entiset lämpötehoon perustuvat raja-arvot on muunnettu sellaisenaan uuden mittaustavan vastaaviksi arvoiksi.

Jakelu Maa- ja metsätalousvaliokunta